

Radboud⁸² info

Radboudstichting wetenschappelijk onderwijsfonds

COLLEGES

Masterclass in Amsterdam

Liefde voor Plato, liefde voor de filosofie

Van 24 tot en met 28 augustus vond in Amsterdam weer de jaarlijkse Masterclass plaats voor studenten van alle universiteiten en faculteiten. In een stevig programma werd nagedacht over het begrip 'eros', dat centraal stond in Plato's Symposium, en ook sindsdien zijn uitwerking heeft gehad in de westerse cultuur.

De locatie kun je niet anders dan toepasselijk noemen: op een steenworp van het rode neonlicht van de hoofdstedelijke rosse buurt, met haar peepshows en stripteasebars, werd een volle werkweek lang nagedacht over alle facetten van de 'eros'. De vijfdaagse masterclass *Eros in de westerse cultuur* van de Radboudstichting, zo haasten wij ons te verklaren, had plaats in een keurig gebouw van de Universiteit van

Amsterdam – en dat is zeker niet minder toepasselijk, zo bleek al snel. Want wie het eros-begrip louter op de erotiek wil betrekken doet het tekort: Plato, wiens dialoog *Symposium* het vertrek- en referentiepunt van het programma vormde, bedoelde er in elk geval veel meer mee. De hoogste vorm van liefde, zo spreekt uit het verslag van het Griekse drinkgelag rond Socrates, is een sterke, gepassioneerde liefde voor het geestelijke, ja voor de filosofie zelf.

100 JAAR
Radboudstichting

November 2009

In dit nummer onder meer

Colleges	pag 4
De erfenis van 1848	
Boekenactie	pag 5
Radboudstichting ruimt op	
Beurzen	pag 6
Recht doen aan de patiënt	
Symposium	pag 7
Nanotechnologie in Eindhoven	
Column	pag 8
Stilte	

Het was met name deze liefde die in het diepgravende programma van de masterclass onderzocht werd. En organisator Rudi te Velde, bijzonder hoogleraar van de Radboudstichting te Amsterdam, bleek de uitgelezen persoon om deze eros voor de filosofie uit te dragen. Zijn liefde voor Plato's *Symposium* sprak uit alles. "Ruim tien jaar geleden gaf ik voor het eerst college over deze tekst", zo bekende hij. "Ik wist er toen nog niet zo veel van af, maar durfde het blijkbaar toch aan om er les over te geven. Inmiddels heb ik het boek talloze malen herlezen. En ik raak er steeds meer door gefascineerd. Plato beschikt over een enorm talent om filosofie en literatuur met elkaar te verbinden. Het *Symposium* is filosofisch diepgravend en heeft tegelijkertijd een enorme dramatische zeggingskracht. Het blijft me keer op keer weer boeien."

Lees verder op pagina 3

Rudi te Velde

Foto's: Fred Prak

Vervolg van pagina 1

En Te Velde wist zijn enthousiasme over te brengen op de ongeveer vijftig deelnemers die een week van hun zomervakantie opofferden voor deze intellectueel uitdagende onderneming. Samen lezen en bespraken zij tekstfragmenten uit het *Symposium*, luisterden zij naar verdiepende lezingen van gezaghebbende academici als Paul Moyaert, André van der Braak, Jan Aertsen en Laurens ten Kate, en volgden zij colleges van het voltallige

team van bijzonder hoogleraren van de Radboudstichting. Een zwaar, maar prikkelend programma, dus. Of zoals één van de deelnemers het na afloop uitdrukte: "Mijn pen is leeg, mijn kladblok is vol, en mijn pols doet pijn. Het was dus een zeer geslaagde masterclass."

Anton de Wit

Ontmoetingen van geloof en wereld, aflevering 4

De erfenis van 1848

“De katholieke levensbeschouwing betrekken bij de vorming van studenten” – zo luidt de officiële leeropdracht voor de bijzondere leerstoelen van de Radboudstichting. Maar wat betekenen deze woorden concreet? In de rubriek ‘Ontmoetingen van geloof en wereld’ nodigt *Radboud info* bijzonder hoogleraren uit om te reflecteren op de betekenis en meerwaarde van hun leerstoel. Aflevering 4: prof.dr. Edith Brugmans, bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Leiden, plaatst haar leeropdracht in een lange historische lijn.

Edith Brugmans Foto: William Moore

In de boeiende dissertatie *Christelijke vaderlanders. Godsdienst, burgerschap en de Nederlandse natie (1850-1900)* doet Annemarie Houkes verslag van haar onderzoek naar de maatschappijpolitieke rol van orthodox protestanten in Nederland in de tweede helft van de 19e eeuw. Door tal van maatschappelijke activiteiten droegen de orthodox protestanten een christelijk burgerschap uit. Dit werd mede veroorzaakt door de grondwetswijziging van 1848 waarbij de scheiding van kerk en staat verder werd doorgevoerd. De Nederlandse Hervormde Kerk werd een vereniging en als zodanig juridisch gelijkgesteld aan andere kerkgenootschappen. Hiermee werd ook de weg geëffend voor het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie van de rooms-katholieke kerk in Nederland. Dit herstel kreeg in 1853 zijn beslag, maar niet zonder protest van de kant van de orthodox protestanten. De nieuwe juridische status van de kerkgenootschappen leidde tot een ware explosie aan maatschappelijke activiteiten, zowel bij de orthodox protestanten als bij de rooms-katholieken. Verenigingen en opvanghuizen werden opgericht, activiteiten en cursussen georganiseerd waarbij onderwijs, vorming en ontspanning samengingen met de bevordering van het gereformeerd christelijk geloof, respectievelijk katholiek christelijk geloof. Houkes geeft in haar boek levendige beschrijvingen van de orthodox protestantse liefdadigheid, evangelisatie, zending, zendingsfeesten en jongelingsbeweging. Voor de gelijkaardige geschiedenis van de maatschappelijke activiteiten van katholieken moet men elders te rade gaan, bijvoorbeeld bij het standaardwerk van L.J. Rogier, *Katholieke herleving: geschiedenis van katholiek Nederland sinds 1853*. Door deze sociaal-politieke initiatieven begonnen zich specifiek christelijke gemeenschappen af te tekenen, iets wat zich, zoals bekend, ook doorzette in het wetenschappelijk onderwijs. In 1880 werd vanuit de gereformeerde gemeenschap de Vrije Universiteit gesticht; in 1904 verenigden katholieke academici zich in het Thijmgenootschap, in 1905 richtten katholieken de Radboudstichting op, en vanuit de gelederen waarin Thijmers en Radboudianen sterk vertegenwoordigd waren werd in 1923 de Katholieke Universiteit Nijmegen gesticht.

Burgerschap

Houkes' stelling dat de orthodox protestanten een christelijk burgerschap uitdroegen met de maatschappijpolitieke activiteiten die zij ontplooiden, is dus ook toepasbaar op de rooms-katholieken. Maar het is wel zaak om het type burgerschap dat hier aan de orde is, te preciseren. Voor de orthodox protestanten gaat het in deze periode om een ontwikkeling die ik zou willen karakteriseren als een verschuiving van staatspolitiek christelijk burgerschap naar communitaristisch burgerschap. Vanaf het constitutionele pact in 1571/1578 waarbij de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden als een soevereine staat en zijn officiële kerk, de Nederduitse Gereformeerde Kerk (vanaf 1861 de Nederlandse Hervormde Kerk), werden gevestigd tot de grondwetswijziging in 1848, betekende christelijk burgerschap voor orthodox protestanten op de

eerste plaats een nationalistisch georiënteerd staatspolitiek burgerschap. In 1848 worden orthodox protestanten grondrechtelijk verplicht een andere invulling te geven aan hun burgerschap. De vele maatschappelijke activiteiten die ze dan ontplooiën, laten zich begrijpen als een vorm van communitaristisch burgerschap. Ditzelfde type van communitaristisch burgerschap krijgt gestalte bij de Nederlandse katholieken. Voor hen gaat het evenwel niet om een verschuiving van staatspolitiek burgerschap naar communitaristisch burgerschap maar om een verschuiving van een soort staatspolitiek vreemdelingschap naar communitaristisch burgerschap. In deze constellatie rijzen belangrijke vragen, vragen die in onze huidige multiculturele samenleving uiterst actueel zijn. Een deel van die vragen draait om de problematiek van de politieke vervreemding. Bijvoorbeeld, hoe kan een dualisme van staat en maatschappij en het daarbij behorende halfslachtige rechtsbesef worden voorkomen als het communitaristisch burgerschap niet samenvalt met het staatspolitieke burgerschap? Welke mate van rechtspluralisme is haalbaar, zodat enerzijds recht wordt gedaan aan de aparte gemeenschappen in de samenleving en anderzijds recht wordt gedaan aan de rechtsstatelijke eenheid? Zijn er christelijke waarden die ten principale moeten meespelen in het recht en staatsbestuur?

Integrale vorming

Een andere groep vragen betreft de problematiek van de intellectuele versplintering. De tweede helft van de 19e eeuw is ook de periode waarin veel nieuwe wetenschappen ontstonden, bijvoorbeeld fysiologie, genetica, filologie, linguïstiek, psychologie en sociologie. Deze vermenigvuldiging van wetenschappen had tot gevolg dat studenten specialistisch opgeleid werden en de universele vorming steeds meer terrein verloor. De winst aan specifieke kennis en expertises ging gepaard met verlies aan kennis van en inzicht in totaaltheorieën die coherente interpretaties van het bestaan der dingen en het menselijk leven aanreiken. De problematiek van de intellectuele versplintering ontstond dus in de tijd dat de bijzondere universiteiten en de bijzondere leerstoelen van start gingen. Deze bijzondere instellingen erkenden de moeilijkheden en legitimeerden zich deels met de claim dat zij deze kwestie het hoofd zouden bieden. In de hedendaagse universitaire opleidingen is de problematiek van de intellectuele versplintering bepaald heftig geworden. De vragen die ze oproept zijn nog urgenter geworden. Hoe kan een dualisme tussen wetenschappelijke kennis en levensbeschouwelijke reflectie en het daarbij behorende halfslachtige waarheidsbesef worden voorkomen? Welk type denken is nodig om wetenschappelijke kennis te ontwikkelen, levensbeschouwelijke visies te vormen en bovendien over beide kritisch te reflecteren? Kunnen christelijke inzichten hierbij helpen? Deze vragen leven bij veel studenten. De wijsgerige colleges van de Radboudstichting beogen hun vragen te beantwoorden en daardoor bij te dragen aan integrale intellectuele vorming. Ongetwijfeld is dat ook een vorming tot goed burgerschap.

Prof.dr. Edith Brugmans

Actie: Radboudstichting ruimt de zolder op!

Door de jaren heen hebben wij – al zeggen we het zelf – een imposant aanbod aan boeken op weten te bouwen. Het is letterlijk te veel om op te noemen: in Radboud info kunnen wij steeds maar een beknopte selectie weergeven. Met als gevolg dat wij nog heel wat verborgen pareltjes op zolder hebben liggen. Vandaar dat wij u nu dit actieaanbod

doen: bij een bestelling van minimaal € 20,- uit de onderstaande lijst van boeken, waarvan de meeste tegen gereduceerd tarief verkrijgbaar zijn, krijgt u gratis een exemplaar van het boek *Radboudstichting 1905-2005* van Hub. Laeven en Lodewijk Winkeler (winkelwaarde € 25,-). Deze studie biedt een unieke inblik in de bewogen honderdjarige geschie-

denis van de Radboudstichting. Bestel snel om uw boeken nog voor de feestdagen in huis te hebben! Uiteraard geldt: op is op...

Meer boeken vindt u op www.radboudstichting.nl onder 'publicaties'.

JAAR	AUTEUR(S)	TITEL	PRIJS €	AANTAL EX.
2007	Inigo Bocken en Stefan Waanders (red.), Ybo Buruma, Frank van den Heuvel, Mathijs Lamberigts, Fred Pallada, Dorien Pessers, Alexander Rinnooy Kan, Doekle Terpstra en Cees Veerman	Het is een mens! Verkenningen over menselijke waardigheid	19,90	
2006	Marjolijn Februari, Jacques Janssen, Bisschop Ad van Luyn sdb, Jan Veldhuis, Stefan Waanders (red.)	Liefde tot waarheid. Toespraken ter gelegenheid van 100 jaar Radboudstichting	2,50	
2006	Jean-Claude Brisville, Frans Maas	De heer Descartes en de jonge Pascal. Een ontmoeting (Alfrinklezing 2006)	5,00	
2005	Pauline Schrooyen, Louis ter Steeg, Stefan Waanders (red)	Net dat beetje extra Over het beurzenprogramma van de Radboudstichting	9,90	
2002	Wil Derkse	Pleidooi voor een onderwijs'wende'	5,00	
2002	Prof.dr. Edith Brugmans (red.) e.a.	Cultuurfilosofie. Katholieke, reformatorische, humanistische, islamitische en joodse reflecties over onze cultuur.	42,25	
2001	Rüdiger Safranski, Ger Groot, Roel Kuiper, Donald Loose (red.), Stefan Waanders (red.)	Nihilisme en Transcendentie. Safranski-seminar	5,00	
2000	Kees de Groot, Jan Michel, Kevin Toma en Stefan Waanders (red.)	Atheïst Katholiek Evangelisch, en andere essays van Radboudscholars	4,50	
2000	Pim Willemsen	Cartesiaans geloven Een verhandeling over het cogito ergo sum	4,50	
1999	Prof.dr. W.F.C.M. Derkse (red), Prof.dr. B.M.F. van Iersel, Mr. D.A.G.J. Schils, Dr. A.H.M. van Schaik, Prof.dr. A.G. Weiler	Een zwijgen dat kan worden verbeterd	2,50	
1997	Prof.dr. F.A. Maas	Schoonheid vraagt om goed gezelschap (oratie Universiteit Utrecht)	2,00	
1995	Prof.dr. D.A.A. Loose	Vergeeten Ithaka (oratie Erasmus Universiteit Rotterdam)	2,50	
1995	Prof.dr. W.F.C.M. Derkse, Prof.dr. A.J. Leijen, Dr. B.M.J. Nagel	Subliem Niemandland. Intersubjectiviteit Metafysica Transcendentie	6,00	
1994	Prof.dr. W. Derkse, Dr. B. Nagel, Prof.dr. C. Verhoeven	Op zoek naar wegen van waarheid	5,00	
1992	Prof.dr. I.N. Bulhof	Naar een postmoderne spiritualiteit (oratie R.U. Leiden)	1,50	
1987	Prof.dr. A.Th.B. Peperzak	Gaandeweg	1,50	
1984	Prof.dr. A.W.J. Houtepen	In God is geen geweld (oratie Erasmus Universiteit Rotterdam)	2,50	

Deze bestelling (incl. acceptgiro) s.v.p. verzenden naar:

NAAM: _____

ADRES: _____

POSTCODE EN PLAATS: _____

Stuur (een kopie van) deze pagina in een envelop naar Radboudstichting, Antwoordnummer 10507, 5260 WB Vught (postzegel is niet nodig)

Huisarts Lieve Hassink-Franke:

“Het aanvullend leerjaar scherpte mijn geest”

Sommigen komen zichzelf tegen, anderen botsen op geheel nieuwe inzichten. Eén ding is zeker: een aanvullend studiejaar theologie, filosofie of ethiek met een beurs van de Radboudstichting laat niemand onberoerd. *Radboud info* vraagt geregeld aan voormalige scholars om hun studiejaar op één pagina te beschrijven. Dit keer huisarts Lieve Hassink-Franke, die na haar doctoraal geneeskunde koos voor een aanvullend jaar ethiek. “Ik probeer bij iedere patiënt een ‘verrassing’ te ontdekken.”

Anno 1999. Ik heb net mijn doctoraal geneeskunde op zak en mijn co-schappen staan voor de deur. Maar eerst ga ik een aanvullend jaar ethiek studeren met een beurs van de Radboudstichting (1999-2000). Mijn studie geneeskunde heeft vragen opgeworpen over bijvoorbeeld eindigheid, levensbeëindiging, de maakbaarheid van de mens, verdeling van middelen, enzovoort. Het lijkt me zinvol om me eens beter in dergelijke onderwerpen te verdiepen omdat ik hoop dat ik daardoor betere begeleiding aan patiënten kan bieden als ik dergelijke vraagstukken in de toekomstige praktijk tegenkom. Het ligt voor de hand dat ik vakken zoals wijsgerige ethiek volg, maar gelukkig mag ik mezelf ook verrijken met kennis van bijvoorbeeld de antieke, middeleeuwse en moderne wijsbegeerte in het algemeen. Het is een prachtig jaar. Naast de boeiende colleges, ontmoet ik collega-studenten met een beurs van de Radboudstichting die heel andere studies achter de rug hebben dan ik. Zo zit ik na afloop van de colleges aan de koffie met juristen, natuurkundigen, antropologen en geschiedkundigen. En deze koffiemomenten zijn minstens zo leerzaam als de colleges zelf, want door de verschillende achtergronden zijn de discussies altijd zeer levendig! Ging het in de kantine van de medische faculteit over concrete patiënten die veel indruk hadden gemaakt, hier gaat het om abstractere zaken zoals waarheid, werkelijkheid, ontstaan en eindigheid. Overigens worden deze discussies vaak tot in de late uurtjes voortgezet.

Keerzijde

Anno 2009. Inmiddels ben ik gelukkig getrouwd, moeder, huisarts en promovendus. De wijsgerige literatuur staat geduldig op de plank. Toch heeft het aanvullend studiejaar zeker zijn uitwerking in mijn dagelijks leven. Door verschillende wijsgerige denkers uit de geschiedenis te hebben gelezen, leerde ik hoe je op verschillende wijzen kan redeneren. Het scherpte mijn geest waardoor ik een vluggere manier van redeneren heb geleerd en ook de keerzijde van zaken beter inzie. Dat helpt me om vlugger te bedenken en duidelijk te maken waarom ik ergens voor- of tegenstander van

ben. Neem nu die Mexicaanse griep: op een goede dag in augustus 2009 had een van mijn collega's een bordje op de deur van de huisartspraktijk gehangen met de tekst dat patiënten en dokters elkaar geen hand mochten schudden. Ik dacht onmiddellijk ‘Wat een onzin!’ Maar ja, waarom vond ik dat? Ik kon mijn collega's al vlug een aantal argumenten noemen: ik raak patiënten toch ook aan bij lichamelijk onderzoek? En ik was toch na iedere patiënt mijn handen? Bovendien is er geen enkel wetenschappelijk bewijs dat geen handen schudden bijdraagt aan het voorkomen van een epidemie. Tenslotte was de epidemie op dat moment nog totaal niet losgebarsten en bleek de griep erg mild te verlopen. Ik schudde mijn patiënten dus gewoon de hand.

Ook bij het schrijven van wetenschappelijke artikelen voor mijn proefschrift komt het redeneren me goed van pas: de opbouw van een tekst vraagt om een kapstok van logisch redeneren dan wel juiste volgorde van goede argumenten.

Daarnaast leerde ik hoe taal van invloed is op ons denken. Neem bijvoorbeeld de term ‘depressie’ waar ik onderzoek naar doe. Je kunt dit zien als strikte definitie voor een ziekte, waarbij het gevaar bestaat dat deze ‘ziekte’ als ziekte en dus met medicatie behandeld moet worden. Maar je kan het ook als een concept zien, waaronder allerlei symptomen vallen, dat te maken heeft met ervaringen in het leven van de patiënt. Het

laatste doet mijns inziens veel meer recht aan de individuele patiënt.

Duif

Een ander voorbeeld hoe filosofie terugkomt in mijn leven hangt samen met het herontdekken van onze eigen vaardigheid om ons over de wereld te verbazen. Dat herken ik in mijn spreekuren: ik probeer bij iedere patiënt een ‘verrassing’ te ontdekken. Als ik die namelijk ontdek, snap ik vaak veel beter waarom die patiënt zich opstelt zoals hij/zij doet. Een jonge vrouw die sinds twee dagen keelpijn heeft en vraagt om een antibioticum, kan ik ongeduldig vinden. Maar als ik doorvraag en hoor dat ze een ernstig ziek kind heeft en daarom niet ziek op bed wil geraken, dan begrijp ik haar ineens heel goed. Het zijn juist deze ontdekkingen in de verhalen van patiënten die mijn spreekuren zo leuk maken. Ze zorgen ervoor dat het nooit een routinematig afhandelen van hoofdpijn, rugpijn dan wel buikpijn wordt.

Overigens komt er in het moederschap ook een stukje filosofie terug! Door mijn zontje, een jaar oud, zie ik weer heel andere dingen. Hij weet ieder door mij onopgemerkt grassprietje tussen de stoeptegels te vinden. En hij kijkt met verbaasde ogen op naar het dak omdat hij een duif hoort koeren. Wij filteren zoveel waarnemingen onbewust weg. Samen met hem geniet ik van die prachtige duif in de dakgoot!

Lieve Hassink-Franke

Symposium nanotechnologie: bijt vol vreemde eenden

Op 24 oktober vond het symposium *Voor God spelen op de vierkante nanometer* plaats in Eindhoven, een gezamenlijk initiatief van de Radboudstichting, het Thijmgenootschap en de Adelbertvereniging. Het symposium bood een boeiend programma met echter ook veel losse eindjes.

De dirigent gaf meteen toe dat het Eindhovens Byzantijns Koor hier enigszins op een vreemde plaats was. Normaal doet het koor enkel dienst binnen een liturgische setting, in de oosters-orthodoxe gemeenschap van Eindhoven. Nu mocht men het symposium over nanotechnologie in de aula van de Technische Universiteit van Eindhoven afsluiten. Ondanks dat het koor prachtig zong, ondanks de door geprojecteerde iconen en foto's van oosterse kerken opgeroepen Byzantijnse sfeer, en ondanks de welwillendheid van het publiek, bleef je het gevoel houden naar iets te luisteren dat zijn eigenlijke context en doel miste: naar iets dat uit zijn grotere verband was gerukt.

Opmerkelijk genoeg viel het koor daarmee allerminst uit de toon op het symposium. Het hele symposium *Voor God spelen op de vierkante nanometer* was in feite een bijt vol vreemde eenden. Het programma was rijk geschakeerd, de sprekers waren zeer deskundig en boeiend. Maar stuk voor stuk leken ze uit hun eigenlijke verband gerukt, stuk voor stuk excelleerden ze op hun eigen vierkante nanometer, zonder dat er ergens sprake was van een symbiose of zelfs nog maar een dialoog. Natuurkundige Theo Rasing verzorgde een doortimmerde presentatie, waarin in vogelvlucht de ontwikkeling van de nanotechnologie werd geschetst. Emile Aarts van het Philips NatLab schetste op geestige en wervende wijze enkele praktische toepassingen van deze technologie. Synthetisch bioloog Bert Poolman temperde vooral de hooggespannen verwachtingen en overdreven angsten voor wat betreft de mogelijkheden

Geloven in communicatie aan kardinaal aangeboden

Op 8 juli werd in 's-Hertogenbosch het eerste exemplaar van *Geloven in communicatie* van prof.dr. Joan Hemels door de voorzitter van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, mgr.dr. Ad van Luyn sdb, overhandigd aan de vorige voorzitter kardinaal Simonis. Dit gebeurde na afloop van de vergadering van het bestuur van de Radboudstichting met de bijzonder hoogleraren en de Raad voor Advies en Ondersteuning.

Communicatiewetenschapper Joan Hemels (1944) is onder meer lid van de redactieraad van *Radboud info*. Zijn boek is een grondige studie naar de wijze waarop de kerken – en dan met name de rooms-katholieke kerk – vandaag de dag present zijn in de massamedia. Ook doet hij enkele aanbevelingen over hoe kerkelijke communicatie verbeterd kan worden.

Joan Hemels, *Geloven in communicatie. Religie in de media*, Uitgeverij Kok, Kampen, 2009, € 29,90 (verkrijgbaar in de boekhandel).

Het Eindhovens Byzantijns Koor

Foto: Bert Willems

om aan de diepste structuur van het leven zelf te sleutelen. Pas in de middag kwamen de morele vragen aan de orde waar de inleider van het ochtendprogramma, Luca Consoli, reeds op had gezinspeeld. En dan vooral in de bijdrage van Palmyre Oomen, bijzonder hoogleraar van de Radboudstichting aan de TU/e, en van huis uit bioloog én theoloog. Zij sprak vooral uit die tweede hoedanigheid over de religieuze en ethische vraagtekens bij de nanotechnologie. Het waren helaas de enige vraagtekens op een dag vol uitroepstekens. Na haar lezing volgden nog een degelijke, maar erg technische inleiding in de farmaceutische toepassing van nanotechnologie, en een erudiet en visionair betoog over 'holistische bouwkunde' van architect Peter Schmid, waarin de nanowetenschap overigens maar zijdelings aan de orde kwam. Zo kwam met de mooie religieuze gezangen van het Eindhovens Byzantijns Koor een los einde aan een dag vol losse eindjes.

Volgend jaar verzorgen de Radboudstichting, de Adelbertvereniging en het Thijmgenootschap voor de derde maal een gezamenlijk symposium, ditmaal in Utrecht. De thematiek is inmiddels bekend: het zal dan over koopmanschap en ethiek gaan. Hopelijk dan met iets meer samenhang.

Anton de Wit

In memoriam: Henk van Ulsen (1927-2009)

Op 28 augustus overleed de gevierde toneelspeeler Henk van Ulsen. In maart 2008 was hij nog te zien in de solovoorstelling *Job. Het proces heropend*, in het kader van de tweejaarlijkse Alfrinklezing. In een interview met *Radboud info* (zie nr. 75) vertelde hij over zijn diepe band met dit stuk. "De blinde admiratie die Job voor zijn Schepper voelt, voel ik zelf voor de taal", aldus Van Ulsen. Een volle Janskerk in Utrecht mocht getuige zijn van hoe deze religieuze fascinatie voor de taal tot een sobere en sublieme voordracht leidde.

Moge hij rusten in vrede.

Ger Groot hoogleraar

Ger Groot is benoemd tot hoogleraar filosofie en literatuur aan de Radboud Universiteit Nijmegen. In 2004 was hij de spreker van de door de Radboudstichting georganiseerde Alfrinklezing, waar hij een rede uitsprak *Geloven en geluk. Over het krediet van een religieuze cultuur*. Enkele exemplaren van deze rede zijn nog verkrijgbaar via het secretariaat van de Radboudstichting.

Stilte

Het is vaak een rommeltje in mijn hoofd, een rommeltje van geluid. In het achterhoofd klinkt een liedje, de frontaalkwab huist futiele gedachtes die gaan over koffiezetten en oversteken, en rond de stam draait een langzame, donkere kolk van levensvragen, zonder veel woorden, maar met een aanhoudende ruis.

Juist daarom houd ik van een heel speciale uitvinding: stilte. De stilte die ontstaat als je je mond houdt. Dat is best moeilijk. Luister naar de mensen om je heen en je merkt meteen dat bijna niemand het vak beheerst van stil te zijn.

Als je stil bent, is het alsof woorden en beelden rustig neerdalen, als afgevallen bladeren die door elkaar wervelen tot de wind gaat liggen. Pas als ze stil liggen, kun je ze echt bekijken en tot je door laten dringen. Stil zijn is tijd geven.

Nu is af en toe je mond houden iets anders dan uren achtereen de stilte toe te laten, dat geef ik toe. Toch hangen ze samen; het ene kan niet zonder het andere bestaan, het ene is een voorbode van het andere.

Zelf ben ik ook geen volleerd stiltekunstenaar. Mijn eerste lessen leerde ik tijdens sollicitatiegesprekken. Dat klinkt prozaïsch en misschien ook merkwaardig, maar juist op een sollicitatiegesprek is het essentieel om jezelf tijd te gunnen stil te zijn. Hoe makkelijk is het niet om direct nadat een vraag is gesteld te beginnen met praten, zodat je geen antwoord geeft op de vraag, maar alleen de stilte opvult met geluid.

Als je het eenmaal een beetje onder de knie hebt, dwingt het ook respect af, heb ik gemerkt. Stil zijn getuigt van lef.

Er is een kleine zelf-overwinning voor nodig om je mond te houden, al is het maar vijf seconden. Misschien zijn de meeste mensen bang om tijd te verspillen. Of om niet gehoord te worden. Toch word je een stuk beter gehoord na vijf seconden stilte. Het kost niet veel, tijd is een gecondenseerd product en respect in die zin goedkoop. Stil zijn is tijd geven, aan jezelf.

Eén keer voerde ik het te ver door, toen was ik zo lang stil dat men dacht dat ik een black-out kreeg. Het is een kunst, die je lang moet oefenen voor je hem beheerst. Zes seconden kan al te veel zijn en een ongemakkelijke situatie veroorzaken. De stiltekunstenaar is noodgedwongen een autodidact.

Laatst kwam ik erachter dat stil zijn niet het hoogste is dat je kunt bereiken. Voorbij de stilte ligt een nog veel moeilijker kunst om te leren: spreken. Spreken? Ja, spreken, zonder stopwoordjes en zinloos gebabbel, het spreken dat volgt op de stilte. De grootste stiltekunstenaars zijn redenaars. Zij hebben hun gedachten zo op orde dat ze zonder stil te vallen en zonder prietpraat spreken. Hun rommeltje is opgeruimd.

Zover ben ik nog niet. Voorlopig geniet ik van de stilte, van het kijken naar de neergedwarrelde bladeren in mijn hoofd.

Miriam Rasch

Foto: Fred Prak

Dinsdag 1 en 8 december 2009

Lezingenreeks: *Media en menselijk conditie*

Spreker: Prof.dr. René Munnik

Tijd: 20.00 - 22.00 uur

Locatie: Augustinianum,

Van Wassenhovestraat 26, Eindhoven

Informatie: dhr. Harry Willemse

h.willsemsen8@chello.nl

Zondag 13 december 2009

Lezing: *De grenzen van de ethiek*

Spreker: Prof.dr. Edith Brugmans

Tijd: 10.30 - 12.30 uur

Locatie: Gemeenschapshuis te Eindhoven, vrije toegang

Informatie: tel. 040 - 24 21 263

Dinsdag 15 december 2009

Lezing: *Het scheppingsverhaal en de evolutiebiologie*

Spreker: Prof.dr. Palmyre Oomen

Tijd: 20.00 - 22.15 uur

Locatie: Augustijns Centrum de Boskapel, Graafseweg 276, Nijmegen.

Informatie: Dhr. G. Willems, tel. 024- 35 54 903, e-mail: gerard.m.willems@planet.nl

Dinsdag 26 januari 2010

Lezing: *De grenzen van de ethiek*

Spreker: Prof.dr. Edith Brugmans

Tijd: 20.00 - 22.00 uur

Locatie: Klein Speyk te Oisterwijk

Informatie: tel. 045-57 48 021

Radboud info is een kwartaaluitgave van de Radboudstichting wetenschappelijk onderwijsfonds

Adres	postbus 37, 5260 AA Vught
Telefoon	073 - 657 90 17
Telefax	073 - 656 72 51
Internetadres	www.radboudstichting.nl
E-mail	radboud@radboudstichting.nl
Gironummer	270.000, ten name van Radboudstichting, Vught
IBAN	NL90INGB0000270000
BIC code	INGBNL2A
Redactieraad	Liesbeth Eugelink, Joan Hemels, Ben Spekman
Redactie	Stefan Waanders, Anton de Wit (eindredacteur) Dianne Dekker (redactieassistente)
Basisontwerp	Maarten Meevis, Tilburg
Cartoon	Len Munnik
Logo 100 jaar	Lude Franke, Ludesign
Druk & lay-out	Drukkerij BiblioVanGerwen, 's-Hertogenbosch
ISSN	1382-0729

Gezocht: nieuwe lezers (m/v)

De Radboudstichting is een kostbaar netwerk in ontwikkeling. *Radboud info* zoekt daarom altijd nieuwe lezers, die graag op de hoogte blijven van haar activiteiten. Kent u iemand die u blij kunt maken met een kosteloos abonnement op *Radboud info*? Knip de bon uit en stuur die op! Bellen, faxen of e-mailen kan natuurlijk ook (zie colofon).

Naam nieuwe abonnee: _____ M/V

Titel: _____

Adres: _____

Postcode/woonplaats: _____

(LET OP: Wij gaan ervan uit dat de door u opgegeven persoon op de hoogte is van zijn of haar aanmelding)